

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЦЕНТРА ЗА ЗАШТИТУ И
ЕДУКАЦИЈУ КОРИСНИКА ФИНАНСИЈСКИХ
УСЛУГА**

Јануар – јун 2012.

Јул 2012.

I. УВОД

У периоду 1. јануар – 30. јун 2012. године, Центар за заштиту и едукацију корисника финансијских услуга Народне банке Србије примио је:

- **901 приговор** на рад финансијских институција,
- **442 преурањена приговора**,
- **522 питања**, и
- **10.202 позива** упућена Информативном центру.

У истом периоду заказано је и 46 медијација.

II. ПРИГОВОРИ И ПРЕУРАЊЕНИ ПРИГОВОРИ КОРИСНИКА

Центар је у наведеном периоду примио укупно 1.343 приговора и преурањених приговора на пословање финансијских институција. Од тог броја, 33% приговора су били преурањени приговори, па су они на даљу надлежност прослеђени финансијским институцијама.

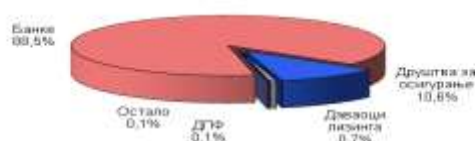
Број приговора и преурањених приговора по даваоцима финансијских услуга у периоду 1. јануар– 30. јун 2012. године

Даваоци финансијских услуга	Приговори	Преурањени приговори	Укупно	у %
Банке	775	413	1.188	88,5%
Друштва за осигурање	122	21	143	10,6%
Даваоци лизинга	3	6	9	0,7%
Друштва за управљање ДПФ	1	0	1	0,1%
Остало	0	2	2	0,1%
УКУПНО	901	442	1.343	100%

извор: Народна банка Србије

С обзиром на то да грађани у највећој мери користе банкарске услуге, највећи број приговора и преурањених приговора – 88,5% – односио се на рад банака.

Структура приговора и преурањених приговора у периоду 1.1-30.6.2012. године по групама давалаца финансијских услуга

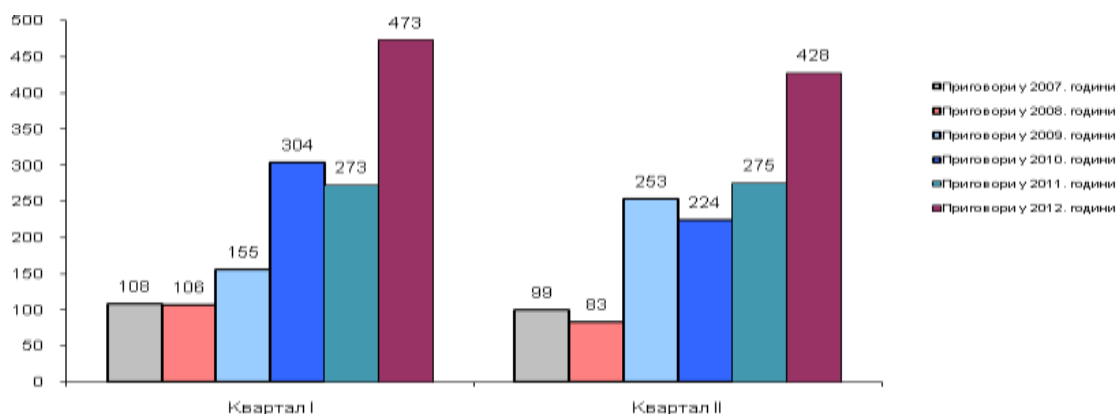
1. Приговори корисника

Корисници финансијских услуга су Центру за заштиту и едукацију упутили 901 приговор на рад финансијских институција. Од наведеног броја приговора, 86% односи се на рад банака.

Број приговора по даваоцима финансијских услуга у периоду 1.1 - 30.6.2012. године

Даваоци финансијских услуга	Квартал I	Квартал II	Укупно	у %
Банке	421	354	775	86,02%
Друштва за осигурање	49	73	122	13,54%
Даваоци лизинга	3	0	3	0,33%
Друштва за управљање ДПФ	0	1	1	0,11%
УКУПНО	473	428	901	100%

извор: Народна банка Србије

Од укупног броја приговора, поступање је завршено у 74% случајева, од чега се 57% односи на неосноване приговоре, а 43% на основане.

Број приговора по даваоцима финансијских услуга у периоду 1.1 - 30.6.2012. године

Даваоци финансијских услуга	Неосновани приговори	Неосновани - негативно решени	Неосновани - позитивно решени	Основани приговори	Основани - негативно решени	Основани - позитивно решени	У току	Укупно
Банке	325	318	7	262	32	230	188	775
Друштва за осигурање	51	51	0	28	19	9	43	122
Даваоци лизинга	3	3	0	0	0	0	0	3
Друштва за управљање ДПФ	1	1	0	0	0	0	0	1
УКУПНО	380	373	7	290	51	239	231	901
УКУПНО у %	42%			32%			26%	100%

извор: Народна банка Србије

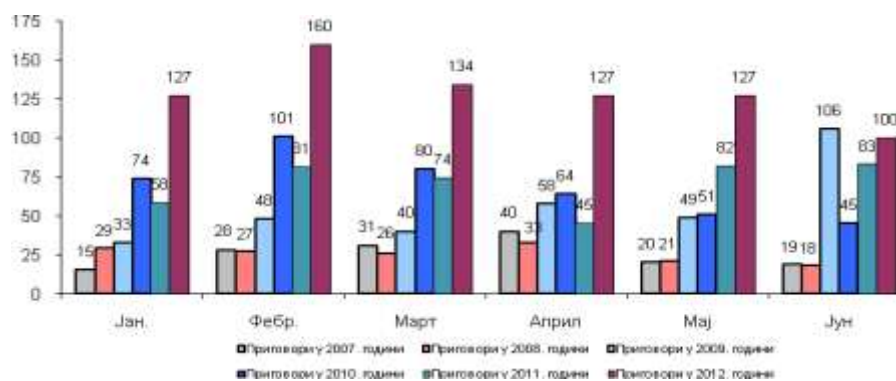
Број приговора је већи за 64,4% у поређењу са истим периодом прошле године, чему је допринело доношење Закона о заштити корисника финансијских услуга, који је почео да се примењује 5. децембра 2011. године.

Од укупног броја приговора примљених у наведеном периоду, 29% односи се на примену члана 54. став 2. Закона о заштити корисника финансијских услуга, односно на обавезу банака да уговоре који су закључени до дана ступања на снагу Закона ускладе са одредбама члана 8. и члана 26. став 1. до 3. а у погледу висине номиналне каматне стопе.

Од укупног броја основаних приговора, позитивно је решено 82% приговора, док је у истом периоду прошле године број позитивно решених приговора износио 43%.

1.1. Банке

У наведеном периоду корисници су на рад банака упутили укупно **775 приговора**.

Највише приговора се односило на кредите (68%), текуће рачуне (13,4%) и платне картице (10,8%).

Број приговора по основима у периоду 1. јануар – 30. јун 2012. године

Основ приговора	Квартал I	Квартал II	Укупно	у %
Девизна штедња	13	13	26	3,4%
Динарска штедња	1	5	6	0,8%
Остало	1	0	1	0,1%
Депозитни послови	15	18	33	4,3%
Готовински кредити	41	24	65	8,4%
Остали кредити	68	73	141	18,2%
Потрошачки кредити	18	7	25	3,2%
Стамбени кредити	176	120	296	38,2%
Кредити	303	224	527	68%
Дебитне картице	1	7	8	1%
Кредитне картице	34	42	76	9,8%

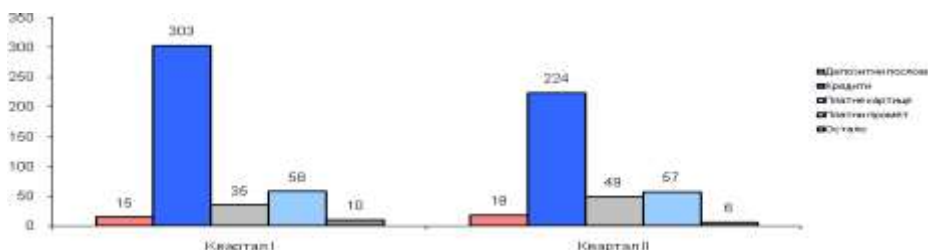
Основ приговора	Квартал I	Квартал II	Укупно	у %
Платне картице	35	49	84	10,8%
Наменски рачуни	0	4	4	0,5%
Платни промет	5	2	7	0,9%
Текући рачуни	53	51	104	13,4%
Платни промет	58	57	115	14,8%
Остало	10	6	16	2,1%
Остало	10	6	16	2,1%
УКУПНО	421	354	775	100%

извор: Народна банка Србије

Од укупног броја приговора пристиглих у прва два тромесечја 2012. године, 47% односи се на рад три банке, а од тога 28,4% на једну банку.

У наведеном периоду корисници су се најчешће жалили на:

- начин на који су поједине банке извршиле усклађивање уговора

закључених пре ступања на снагу Закона о заштити корисника финансијских услуга са одредбама овог закона;

- потешкоће у отплати дуговања по основу кредита, кредитних картица или дозвољеног прекорачења, као и немогућности да се изврши рефинансирање дуговања, нарочито када се ради о потраживањима банака која су индексирана у швајцарским францима;
- обрачун камате на дуговање по кредитној картици;
- начин измирења дуговања по платној картици због неразумевања услова њеног коришћења.
- неблаговремено обавештавање јемаца о постојању неизмиреног дуговања главног дужника, односно њиховој обавези да измире дата дуговања, као и немогућност да се изврши замена јемаца;
- недоумице у вези висине накнаде при превременој отплати кредита за кредите који су уговорени пре примене Закона, као и

- необавештавање о увођењу накнаде за одржавање рачуна и наплаћивању те накнаде и кад на рачуну нема средстава и/или кад рачун није активан.

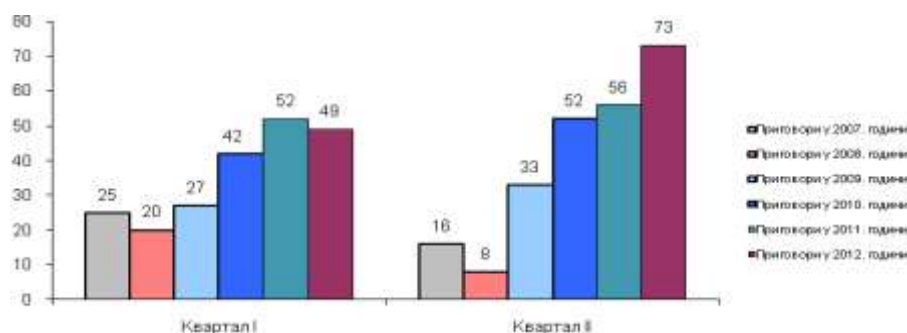
Народна банка Србије је у периоду 1. јануар – 30. јун 2012. године новчано казнила и изрекла мере према две банке (*KBC Bank* и *Alpha Bank Srbija*) које су кршиле одредбе Закона о заштити корисника финансијских услуга, са налогом за отклањање незаконитости.

1.2. Друштва за осигурање

У прва два тромесечја 2012. године Центру за заштиту и едукацију је упућено 122 приговора на рад друштава за осигурање, што је 13% више у односу на исти период 2011. године.

Највећи број пристиглих приговора односи се на аутоодговорност (49,2%) и каско осигурање (9,8%).

Број приговора по основима у периоду 1.1 - 30.6.2012. године

Основ приговора	Квартал I	Квартал II	Укупно	у %
Аутоодговорност	25	35	60	49,2%
Имовина	2	7	9	7,4%
Каско	8	4	12	9,8%
Незгода	5	4	9	7,4%
Осигурање у вези с кредитом	1	1	2	1,6%
Остало	3	4	7	5,7%
Неживотно осигурање	44	55	99	81,1%
Осигурање живота	2	3	5	4,1%
Живот - допунско	2	1	3	2,5%
Остало	1	11	12	9,8%

Основ приговора	Квартал I	Квартал II	Укупно	у %
Животно осигурање	5	15	20	16,4%
Остало	0	3	3	2,5%
Остало	0	3	3	2,5%
УКУПНО	49	73	122	100%

извор: Народна банка Србије

Осигураници су се најчешће жалили на:

- висину понуђене накнаде штете,
- неблаговремене исплате накнаде штете, и
- одбијање исплате неспорног дела.

1.3. Приговори на остале даваоце финансијских услуга

На рад давалаца финансијског лизинга упућена су три приговора, што чини 0,3% укупног броја приговора. На рад друштава за управљање ДПФ упућен је само један приговор.

2. Преурањени приговори

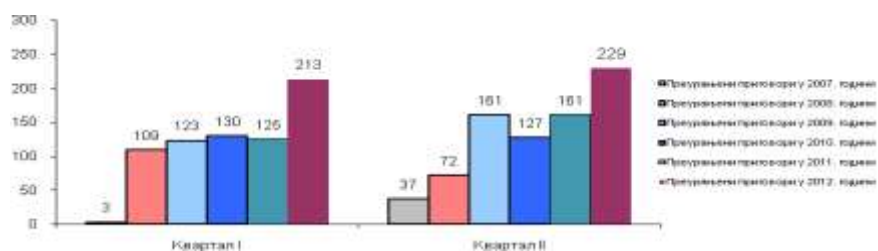
Центар за заштиту и едукацију је примио и 442 преурањена приговора, тј. приговора који су упућени директно Центру, без претходног обраћања одговарајућој финансијској институцији.

По процедури, Народна банка Србије преурањене приговоре упућује финансијским институцијама на даљу надлежност.

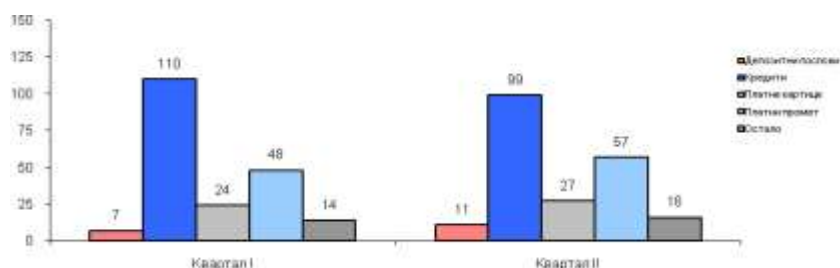
Број преурањених приговора по даваоцима финансијских услуга у периоду 1.1 - 30.6.2012. године

Даваоци финансијских услуга	Квартал I	Квартал II	Укупно	у %
Банке	203	210	413	93,4%
Друштва за осигурање	8	13	21	4,8%
Даваоци лизинга	1	5	6	1,4%
Остало	1	1	2	0,5%
УКУПНО	213	229	442	100%

извор: Народна банка Србије

Број преурањених приговора је 55% виши него у истом периоду претходне године, чему је, као и код приговора, допринело доношење Закона о заштити корисника финансијских услуга.

Највећи број преурањених приговора односи се на рад банака (93,4%), и то у сегменту кредита (51%), текућих рачуна (23%) и платних картица (12%).

III. МЕДИЈАЦИЈЕ

У наведеном периоду је заказано 46 медијација, што је 61,02% мање у поређењу са истим периодом 2011. године, из чега се може закључити да се већи број приговора завршава у првој фази поступања по приговору – обавештењу корисника.

Број медијација у периоду 1.1 - 30.6.2012. године

Даваоци финансијских услуга	Квартал I	Квартал II	Укупно	у %
Банке	18	13	31	67%
Друштва за осигурање	7	8	15	33%
УКУПНО	25	21	46	100%

извор: Народна банка Србије

Од укупног броја медијација, поступак је окончан у 34 случајева, при чему је у 56% завршених медијација постигнут споразум између финансијских институција и њихових клијената.

Број медијација по даваоцима финансијских услуга у периоду 1.1 - 30.6.2012. године

Даваоци финансијских услуга	У току	Поравнања	Обуставе	Укупно	у %
Банке	8	13	10	31	67%
Друшта за осигурање	4	6	5	15	33%
УКУПНО	12	19	15	46	100%

извор: Народна банка Србије

Највећи број медијација односи се на спорне односе између банака и њихових клијената, и то по основу кредитних односа (42%), текућих рачуна (15%) и платних картица (8%). Када је реч о спорним односима између друштава за осигурање и њихових клијената, најбројније су медијације из области аутоодговорности (11%).

IV. ИНФОРМИСАЊЕ И ЕДУКАЦИЈА КОРИСНИКА

1. Информисање грађана

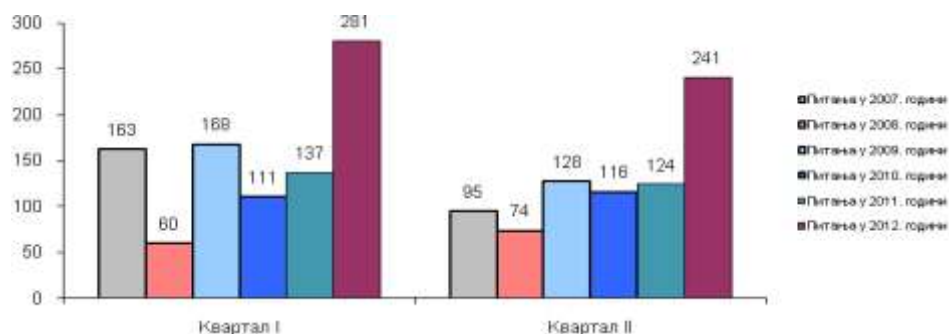
1.1. Питања корисника

Центар за заштиту и едукацију је, поред наведеног броја приговора и преурањених приговора, примио и 522 питања у вези са финансијским производима и услугама и правима корисника финансијских услуга, што је 2 пута више него у истом периоду прошле године.

Број питања по даваоцима финансијских услуга у периоду 1.1 - 30.6.2012. године

Даваоци финансијских услуга	Квартал I	Квартал II	Укупно	у %
Банке	237	196	433	83%
Друштва за осигурање	12	16	28	5%
Даваоци лизинга	21	20	41	8%
Остало	11	9	20	4%
УКУПНО	281	241	522	100%

извор: Народна банка Србије

Највећи број питања односи се на рад банака (83%), и то у вези с кредитима (54%), текућим рачунима (9,9%) и кредитним картицама (6,5%).

Број питања по основима за период 1.1 - 30.6.2012. године

Основ питања	Квартал I	Квартал II	Укупно	у %
Девизна штедња	8	11	19	4,4%
Динарска штедња	0	3	3	0,7%
Депозитни послови	8	14	22	5,1%
Готовински кредити	14	12	26	6%
Остали кредити	47	38	85	20%
Потрошачки кредити	7	5	12	3%
Стамбени кредити	61	49	110	25%
Кредити	129	104	233	54%
Дебитне картице	2	1	3	0,7%
Кредитне картице	18	10	28	6,5%
Платне картице	20	11	31	7,2%
Наменски рачуни	0	1	1	0,2%
Платни промет	3	4	7	2%
Текући рачуни	19	24	43	9,9%
Платни промет	22	29	51	11,8%
Остало	58	38	96	22%
Остало	58	38	96	22,2%
УКУПНО	237	196	433	100%

извор: Народна банка Србије

Од укупног броја питања примљених у наведеном периоду, 17% односи се на примену појединих одредаба Закона о заштити корисника финансијских услуга.

2. Позиви корисника упућени Информативном центру

Информативни центар је у периоду 1. јануар – 30. јун 2012. примио 10.202 позива грађана.

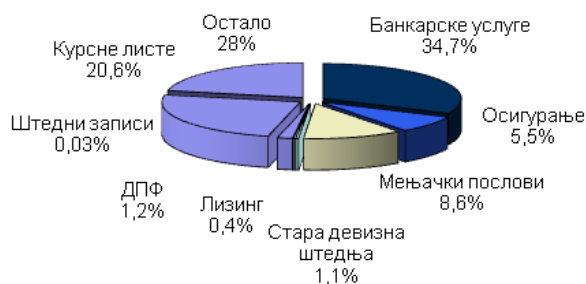
Број постављених питања по областима у периоду 1.1 - 30.6.2012. године

Област	Јан.	Фебр.	Март	Апр.	Мај	Јун	Укупно	у %
Банкарске услуге	785	686	653	480	488	446	3.538	34,7%
Осигурање	74	64	111	146	79	83	557	5,5%
Мењачки послови	165	119	194	122	171	104	875	8,6%
Лизинг	6	8	8	6	7	4	39	0,4%
ДПФ	20	21	26	19	19	15	120	1,2%
Штедни записи	1	2	0	0	0	0	3	0,03%
Стара девизна штедња	12	11	7	23	25	35	113	1,1%
Курсне листе	320	363	329	371	343	374	2.100	20,6%
Остало	391	513	564	453	549	387	2.857	28%
УКУПНО	1.774	1.787	1.892	1.620	1.681	1.448	10.202	100%

извор: Народна банка Србије

Уколико се изузму позиви који су се тicali сервисних информација, корисници су највећи број питања постављали у вези с банкарским услугама, мењачким пословима и осигурањем.

Структура позива упућених Информативном центру у периоду 1.1 - 30.6.2012. године

Примљена су и 643 упита корисника електронским путем, с питањима о процедури упућивања приговора на рад финансијских институција, висини курса, замени новчаница, принудној наплати, платном промету итд. На све упите одговорено је у прописаном року.

2. Финансијска едукација грађана

Народна банка Србије је, у оквиру својих редовних едукативних активности, наставила с пружањем информација грађанима у оквиру својих регионалних канцеларија за финансијску едукацију. У периоду 1. јануар – 30. јун 2012. године, регионалне канцеларије посетило је 678 грађана.

Број питања грађана по областима у периоду 1.1 - 30.6.2012. године

Даваоци финансијских услуга	Квартал I	Квартал II	Укупно	у %
Банкарство	174	196	370	54,6%
Осигурање	7	9	16	2,4%
Лизинг	8	3	11	1,6%
Мењачки послови	13	11	24	3,5%
Пензије	12	9	21	3,1%
Остало	119	117	236	34,8%
УКУПНО	333	345	678	100%

извор: Народна банка Србије

Највећи број питања која су грађани постављали односи се на банкарске услуге (54,6%), посебно на штедњу, рефинансирање кредита, стамбене кредите уз субвенцију државе, начин обрачуна ануитета, јемство, поступак у вези с гашењем рачуна, промену каматне стопе, процедуру улагања приговора на рад банака, активности из делокруга Народне банке Србије итд.

Од почетка године, Народна банка Србије је у петнаест градова у Србији одржала деветнаест едукативних трибина на различите актуелне финансијске теме прилагођене грађанима и привредницима.

Информације о концепту и ризицима различитих актуелних финансијских производа учињене су доступним широј јавности путем 6 новинских чланака.

Сајт намењен корисницима финансијских услуга, www.tvojnovac.nbs.rs, је у потпуности редизајниран, а његов садржај прерађен и усклађен са регулаторним изменама, као и променама на финансијском тржишту.